

Magazín EU

Helena Růžičková: Myšlenka jednotné Evropy má svůj původ v Čechách

Helena Růžičková svou kariéru zahájila již ve čtyřech letech, kdy poprvé hrála na jevišti Národního divadla. Přesto, že nebyla třikrát přijata ke studiu herectví a nikdy je nevystudovala, hrála ve více než 200 celovečerních filmech – mezi nejznámější patří: *Pane, vy jste vdova*, *Vlak dětství a naděje*, *trilogie Slunce, seno, jahody*, *Slunce, seno a pár facek*, *Slunce, seno, erotika*, a příběhy rodiny Homolkových.

Je autorkou a spoluautorkou 15 knih, v současné době patří mezi její nejsledovanější tituly *Deník mezi životem a smrtí*, který vznikl podle hereččiných zápisků z doby léčby rakoviny. K oblíbeným patří i kniha vzpomínek na život a práci v divadle a ve filmu, jakož i na kolegy, se kterými se setkala: *A tak jsem šla životem*.

Helena Růžičková se narodila před 66 lety, maminka pocházela z Jugoslávie, otec z Moravy. V současné době žije herečka na chalupě se svým manželem Jiřím, se kterým je již 47 let.

Herečka Helena Růžičková kolem sebe šíří veselou a optimistickou náladu. Ta číší i z většiny rolí, které za svůj život sehrála a kterými se zapsala do povědomí diváků

Foto: ČTK

Helena Růžičková pro čtenáře Magazínu EU

Tyto řádky píši 5. dubna 2003, kdy svůj svátek slaví Miroslava (mír – slavit). Divám se právě na druhý program České televize, kde běží přímý přenos koncertu Evropského orchestru mládeže z Obecního domu v Praze, orchestru sestaveného z mladých lidí od čtrnácti do dvaceti tří let, jehož členy jsou i dva Češi.

Obecní dům se nachází v místech, kde v 15. století stál královský dvůr českého krále Jiřího z Poděbrad. Právě on již v letech

1463 – 4 usiloval o vznik spolku evropských panovníků, kteří by veškeré spory řešili dohodou a mírovou cestou.

Jak bych mohla být proti Evropské unii, když tato myšlenka vzešla již v 15. století od nás, z Čech. Jsem hrdá a šťastná, že jsem se dožila toho, kdy se na pokraji 21. století tato česká myšlenka stane skutečností! Jen ve znaku bych byla pro hvězdičky Davidovy, te-

dy pro hvězdy šesticípé, které byly a trvají dodnes, zatímco ty pěticípé jsou většinou zlikvidovány.

Tedy hrdě a radostně do EU!

Kdy vstoupí Česká republika do Evropské unie?

Předpokládá se, že již v roce 2004 budou Češi, jakožto noví členové EU, volit své zástupce do Evropského parlamentu. V prosinci 2002 skončila v Kodani vyjednávání a v dubnu 2003 podepsali zástupci ČR a EU přístupovou smlouvu. Ta podléhá ratifikaci jak České republiky, tak i všech členských států EU. Ke vstupu ČR do Evropské unie se také vyjádří občané České republiky v referendu, které je plánováno na červen tohoto roku. Bude proto záležet pouze na vás, zda se Česká republika stane členem Evropské unie nebo ne.

Oslavy Dne Evropy budou letos v Praze nejmohutnější

Již 9. května oslaví Evropa svůj svátek, Schumanův den, kdy si lidé ze zemí Evropské unie připomínají počátek vzniku společenství, které se za padesát let své existence stalo domovem pro více než 300 milionů obyvatel. Již příští rok přibudou občané pravděpodobně dalších deseti zemí. Devátého května 1950 francouzský ministr zahraničí Robert Schuman přednesl prohlášení, ve kterém navrhl vytvoření organizace, jež by dohlížela na uhlí a ocelářský průmysl evropských zemí. Hlavními myšlenkami prohlášení bylo udržení míru, překonání následků druhé světové války a sjednocení evropských států cestou ekonomické a kulturní spolupráce. Právě Schumanův projev položil základy pro pozdější vznik Evropské unie.

V minulém roce připravila Delegace Evropské komise ve spolupráci s velvyslanec-

Loňské oslavy Dne Evropy v Praze na Příkopech

Foto: Archiv

tvími 15 členskými zeměmi EU oslavy Schumanova dne na pražských Příkopech jako rozsáhlou informační akci pro širokou veřejnost. Letos budou oslavy svátku Evropy ještě významnější. Na Příkopech postaví své stánky opět všech 15 současných zemí EU, ale přidají se k nim i stánky 10 budoucích členů.

(Pokračování na str. 3)

Eduard Matykiewicz: Rozšíření EU přispěje ke stabilitě

Senátor Eduard Matykiewicz Evropskou unii chápe jako významného činitele světové ekonomiky a politiky v integračním procesu v Evropě. Ten by podle něj měl samozřejmě přispívat ke stabilitě na kontinentě a ne ke zdůrazňování děličích čar na mapě. „Právě v tomto kontextu je předmětem rozšíření EU v současnosti přednostně střední Evropa, a do té přece patří Česká republika. Komunistická strana Čech a Moravy, které jsem členem, neodmítá proces integrace jako takový a vnímá ho jako objektivní. Vlastní přístup k otázce, zda členství ano či ne, i já vnímám jakožto složitý a náročný proces, kdy ne vždy jsou jednoduché odpovědi. Přesto se domnívám, že z dlouhodobějšího pohledu je proces integrace a globalizace nezvratný a z tohoto pohledu vnímám, že vstup ČR bude z dlouhodobější perspektivy výhodný.“

Foto: ČTK

Senátor za KSČM Eduard Matykiewicz se vstupu do EU neobává

Některé lidé se obávají ztráty národní identity, jakéhosi splynutí kultur. Jak to vnímáte Vy? Je pravdou, že mnoho občanů se obává ztráty identity. Ne vždy si však plně uvědomujeme, o jakou identitu jde. Nedomnívám se, že půjde, o nějaké splynutí kultur. Je však třeba občanům vysvětlit, v čem bude rozdíl v určitých rozhodovacích procesech po vstupu ČR do EU.

Z Evropské unie již nyní plyne do ČR poměrně hodně peněz, finanční pomoc se

v budoucnu ještě zvýší. Je podle Vás dostatečná?

Ve volné odpovědi bych řekl: Peněz není nikdy dost. Vidím však problém ve dvou pohledech. Za prvé - vše učinit ve vlastních možnostech v rozvoji ekonomiky a za druhé - finanční toky z fondů a prostředků EU by se měly postupně maximálně přiblížit současným platbám pro stávající členské země EU.

Blíží se datum referenda o vstupu do EU. Už víte, jak se rozhodnete?

Své názory a postoj k členství ČR v EU jsem již zmínil v řadě svých vystoupeních a na různých diskusních fórech. V současnosti si spíše kladu otázku o směrech dalšího integračního vývoje v Evropě a změnách v EU samé. I z toho pohledu se rozhodnu v referendu, obdobně jak snad většina občanů, tajnou volbou.

Evropa bude mít novou tvář

Na jednáních Konventu o budoucnosti EU, ale také během referenda o vstupu do Evropské unie v České republice i v dalších zemích dnes vytváříme novou Evropu. Se svými 500 miliony obyvatel se Unie stane největším trhem na světě a navíc bude tradičně solidární s méně rozvinutými regiony.

Naši bezprostřední výzvou je vybudovat společně silnou politiku, jež bude mít své místo za stolem světového dění. Volba je jednoduchá: buď bude 25 členských států jednat společně a budou tak mít svou váhu v mezinárodních záležitostech, nebo ve světovém měřítku neprosadí svůj hlas žádný z nich. V rámci globalizace musí být Evropa schopna propagovat své zájmy a hodnoty. Jde o politicky naléhavou věc, pro niž má Konvent navrhnout vhodné nástroje.

Konečná rozhodnutí o institucionální reformě Evropy budou přijata na příští Mezivládní konferenci. Česká republika a ostatní nové členské státy se jí zúčastní stejně jako ostatní země plnohodnotně a rovnoprávně. Projekt této nové Evropy pak bude předložen voličům ve volbách do Evropského parlamentu v červnu 2004, ve volbách, kterých se zúčastní občané všech států nové, rozšířené Unie.

Michel Barnier

Evropský komisař pro regionální politiku a reformu institucí

Foto: ALEC

Jak Češi vnímají blížící se vstup republiky do Evropské unie?

Zeptali jsme se v českých a moravských městech: Co se vám vybaví, když se řekne Evropská unie?

Michaela Vodičková, 28 let, Ostrov nad Ohří, malířka porcelánu.

Nenapadá mě nic konkrétního. Ale vybavují se mi jen pozitivní věci. Více možností pro malou republiku uprostřed Evropy, více šancí pro lidi.

Jan Votruba, 53 let, Praha, živnostník.

Myslím, že je to trochu složitější, než je obecný výklad komisařů. Pravděpodobně bude dobré vstoupit do Evropské unie. Nemáme jinou šanci. Největší překážkou by mohlo být rozdělování dotací - není to spravedlivé vůči zemědělcům nebo vinařům. Ale musíme tam. Rozšíří se trhy, a tomu se nelze bránit. Nesmíme však čekat zázraky.

Blanka Hrdličková, 40 let, Praha, asistentka u počítač. firmy.

Pokud se ptáte na první dojem, tak se mi zcela jistě vybaví svobodná možnost cestování. Ta už tady částečně existuje, ale věřím, že po vstupu do Evropské unie bude vše jednodušší, včetně výměny peněz. Jako další mě

napadá možnost širšího uplatnění na trhu práce. Myslím, že převažují pozitiva. Negativa mě žádná nenapadají. Možná později.

Václav Potužník, 20 let, Hodonín, student vysoké školy.

Vybavují se mi výhody i nevýhody. Do budoucna spíše výhody pro mladou generaci, ti starší se už asi nestihnou zorientovat. Jako student mám více možností, mohu se učit jazyky, cestovat, pracovat v cizině. To moji rodiče nemohli. Ale Evropská unie je budoucnost, prozatím jsme v přípravné fázi a jmenované možnosti fungují i bez Unie. Tak nevím. Snad lépe vyjednávat a přinášet možnosti i těm starším.

Eva Krotká, 21 let, Brno, administrativní pracovnice.

Protože jsem mladá, vybaví se mi práce v zahraničí. Pak volná možnost cestování. Ale určitě to nebudou jen samá pozitiva, řada věcí bude dražších, budeme si muset zvykat na jiné hodnoty. Nevím, zda jsme na to dostatečně připraveni, zda jsme schopni se přizpůsobit.

Jaroslav Šmída, 50 let, Jablonec nad Nisou, soukromý podnikatel.

Myslím, že nemám dostatek informací k tomu, aby se mi něco spontánně vybavilo. Těžko říci, zprávy jsou kusé, a má-li si člověk udělat obrázek, musí mít více informací. V Praze je určitě dostatek míst, kam se obrátit a nespolehat jen na televizi. V Jablonci nad Nisou moc materiálů není. Jde o to, aby to byly věrohodné a srozumitelné zprávy, které mluví o dopadech na obyčejné lidi a profese. Nicméně bych hlasoval PRO VSTUP.

Marie Zelinová, 36 let, Sokolov, státní zaměstnanec.

Já se vstupem do EU nesouhlasím, takže se mi vybavují především negativa. Nemohu se zbavit dojmu, že se pouze přizpůsobujeme. Jsme malým státem se slabou možností rozhodování. Neorientujeme se na evropském trhu tak dobře jako ostatní, máme nevýhodné startovní podmínky. Státy EU nám diktují takové normy, které jsou výhodné především pro ně. A navíc, samy je nedodržují...

Země galského kohouta vždy hrála v dějinách Evropy zásadní roli

Přestože již dávno není dřívějším koloniálním impériem, i dnes patří Francie k hlavním hráčům na evropské i světové scéně. Francie a Německo, přes velké spory, které mezi sebou měly po celou historii až do konce druhé světové války, položily společně základy současné Evropské unie. Byl to právě francouzský ministr zahraničí Robert Schuman, který v roce 1950 stál u zrodu Evropského společenství uhlí a oceli. Na počest této události slaví Evropská unie každoročně 9. května Den Evropy, nazývaný také Schumanův den.

Opomenout nelze ani další osobnost francouzské politiky – bývalého prezidenta Giscarda d'Estaing, který se stal předsedou tzv. Konventu. Toto uskupení zástupců všech členských i kandidátských zemí připravuje podklady pro Mezivládní konferenci EU, na které by se mělo jednat o budoucím uspořádání Evropské unie.

Francii a její postavení v rámci EU tak charakterizují na jednu stranu odvážné plány o budoucí podobě Evropské unie, na

Sacre Cour patří bezesporu k nejnavštěvovanějším dominantám Paříže, které si turisté při toulkách hlavním městem Francie nenechají ujít

tury nebo hudební produkce, která přináší své ovoce. Snad každý přece zná krásné šansony nebo francouzské filmy a herce. Na kulturním poli hráli Francouzi prim už od dob středověku, návštěvník se dodnes může přesvědčit na vlastní oči v některém ze stovek muzeí či galerií, za všechny jmenujme třeba pařížský Louvre.

Francii proslavily také delikatesy její kuchyně a slavná vína z různých regionů. O tom, že Francouzi mají být na co pyšní, svědčí i skutečnost, že všem gurmánům zasvitne v očích, jen když zaslechnou slova jako chardonnay, bordeaux, sauvignon, champagne, calvados, pastis, camembert, brie, roquefort, paštika či polévka bouillabaisse. Světové trendy neurčuje Francie jen v politice a gastronomii, ale především v módě, kde Francouzky prosluly svou elegancí a Francouzi zase osobitou grácií a šarmem. Téměř všechny ženy Evropy i světa znají slavné módní značky a s napětím sledují přehlídky v městě nad Seinou, které vždy určují, co se bude nosit příští sezónu. (vak)

Francie, která vždy budovala historickou tvář Evropy, je plná architektonických památek. Klášter Mont St. Michel na pobřeží v Normandii je vystavěn v gotickém stylu

druhou stranu ale také známá francouzská hrdost, díky níž země v rámci Unie blokovala řadu reforem, například v oblasti liberalizace energetiky, sjednocování daní nebo společné zemědělské politiky.

Francouzi patří k velkým bojovníkům za svou kulturu a jazyk. Svědčí o tom například státní podpora kinematografie, litera-

Oslavy Dne Evropy budou letos...

(Pokračování ze str. 1)

Ve stáncích proběhne řada soutěží pro děti i dospělé, návštěvníci mohou získat informace o jednotlivých zemích, což před sezónou letních dovolených přijde vhod, a také budou moci ochutnat vzorky národních lahůdek či nápojů.

Do referenda o vstupu do Unie zbývá jen něco přes měsíc, proto Delegace Evropské komise, spolu s Ministerstvem zahraničí ČR, budou na Schumanově dni prezentovat i své informační stany, kde občané naleznou důležité informace, potřebné pro rozhodnutí o tom, jak hlasovat.

Vedle stanů a stánek bude během dne na pódiu pod širým nebem probíhat bohatý program zaměřený na kulturu současných a budoucích zemí EU. Diváci si například budou moci vyzkoušet řecké tance nebo poslechnout maďarskou lidovou muziku. Pro každého se něco najde. Schumanův den v Praze zahájí v 10.30 dopoledne za přítomnosti všech 25 velvyslanců a dalších vzácných hostů.

Oslava Schumanova dne je příležitostí dobře se pobavit, něco se dozvědět o Evropské unii, ale také např. rodiny s dětmi mohou strávit příjemný den při různých hrách a soutěžích. „Těším se, že budu moci s lidmi na místě o vstupu do EU promluvit,“ říká velvyslanec a vedoucí Delegace Evropské komise v České republice Ramiro Cibrián. Na pěší zónu v rámci Schumanova dne vyrazí kromě Ramira Cibriána ještě diplomaté ze současných a budoucích států EU a čeští politici. (twf)

Schumanův den 9. 5. 2003 v Praze, ulice Na Příkopech. Program od 10.30 do 19.00 hodin. Podrobnější informace budou předem oznámeny v denním tisku a ve vysílání ČR 1 Radiožurnál, nebo je naleznete na www.evropska-unie.cz

Mediálními partnery akce jsou

Radiožurnál
ČESKÝ ROZHLAS 1

DENÍKY BOHEMIA
Večerník Praha
DENÍKY MORAVIA
to si jinde nepřetete

Jakou pozici bude mít Česká republika v EU?

Evropská byla založena na základě rovnosti. Hlas všech jejích členů má stejnou váhu a názory jsou respektovány bez ohledu na velikost země. Tento princip bude dodržován i v nové, rozšířené Evropské unii.

Například velikost Slovinska se dvěma miliony obyvatel nebo Malty s pouhými čtyřmi sty tisíci lidí nebude tyto země v Unii nijak znevýhodňovat. Evropské instituce jsou vybudovány tak, aby odpovídaly relativnímu počtu obyvatel v jednotlivých zemích. Uspořádání institucí po rozšíření objasňuje mimo jiné Smlouva z Nice. Například v Evropském parlamentu bude mít Česká republika 24 křesel, stejně jako Maďarsko, které má zhruba stejný počet obyvatel. Pro srovnání – Irsko má nárok na 13 křesel, Rakousko na 18 a pro Slovensko se počítá se čtrnácti.

Dalším příkladem je Rada ministrů, která určuje politiku a směřování Unie, a která rozhoduje kvalifikovanou většinou. Každé zemi je přidělen počet hlasů v závislosti na počtu obyvatel. Česká republika bude mít 12 hlasů, stejně jako Maďarsko, Řecko nebo Švédsko.

V tomto systému může být přijato rozhodnutí dvěma způsoby – získá-li návrh konkrétní počet hlasů (tedy překročí-li požadovaný nejnižší možný počet) nebo je-li schválen většinou členských států. Každý člen může ale vyžadovat, aby byl návrh potvrzen minimálně tolika hlasy, které reprezentují 62% obyvatel EU.

Nábor pracovníků z budoucích členských států do evropských institucí již určitou dobu probíhá. Pokud jde o komisaře, každá země bude mít jednoho, bez ohledu na svou velikost. To znamená, že malá Malta bude mít svého komisaře, stejně jako Německo s 80 miliony obyvatel. Někdy být menší neznamená být automaticky v nevýhodě. (dek)

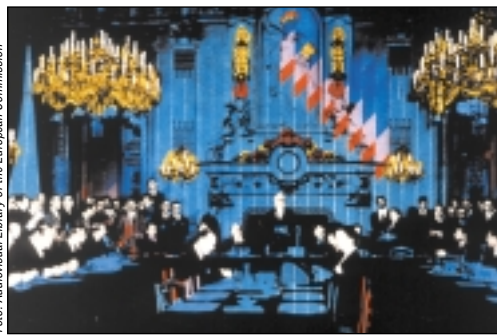

Po válce Evropu zachránila jednota

Tragédie obou světových válek a zdevastované hospodářství v Evropě v minulém století vedly politiky stále silněji k úvahám o sjednocení evropských zemí. Spíše než celková politická integrace, ke které mnoho vlád přistupovalo se zjevnou neochotou, se schůdnější zdála cesta jednotlivých kroků, zejména v hospodářské oblasti.

Po mnoha jednáních pak 18. dubna 1951 byla šesti evropskými státy (Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemí a Spolková republika Německo) podepsána tzv. Pařížská smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), jež vstoupila v platnost 27. července následujícího roku. Dalším krokem bylo v roce 1957 přijetí dvou tzv. Římských smluv, zakládajících Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství atomové energie (ESAE, často též Euratom).

Takzvaná Schumanova deklarace byla vyhlášena 9. května 1950 v Paříži, v hodinovém sále

pí-li všech 10 přistupujících zemí v roce 2004 do EU, na většině evropského území budou v blízké budoucnosti platit tyto 4 základní svobody:

1. volný pohyb zboží mezi členskými státy bez jakýchkoli překážek;
2. volný pohyb osob mezi členskými zeměmi s právem usadit se, pracovat a žít v kterékoli zemi EU;
3. volný pohyb kapitálu mezi členskými zeměmi bez jakýchkoli omezení a překážek;
4. volný prostor pro poskytování služeb po celém území EU.

(kav)

K zakládajícím členům Společenství se v roce 1973 připojilo také Dánsko, Irsko a Spojené království, na počátku roku 1981 pak Řecko a o pět let později Španělsko a Portugalsko. Dnešní patnáctku doplnily ještě v roce 1995 Rakousko, Finsko a Švédsko. To už se hovořilo o Evropské unii, která byla ustanovena tzv. Maastrichtskou smlouvou z roku 1992.

Události let 1989 a 1990 otevřely cestu k jednáním o připojení se k Evropské unii i postkomunistickým zemím. Vstou-

Informace o EU byly v OBI

Několik tisíc občanů využilo na přelomu března a dubna možnosti informovat se na různé aspekty vstupu České republiky do Evropské unie v síti prodejen společnosti OBI po celé republice. V rámci projektu, který ve spolupráci s OBI připravila Delegace Evropské komise v ČR, mohli lidé získat informační materiály, a soutěžit o zajímavé ceny.

Hlavní cenu v tipovací soutěži – Eurovíkend v Athénách – získala paní Blažena Černíková z Prahy 9. Některé desítky výherců si odneslo menší ceny v podobě nákupních poukázek do prodejen OBI, děti s rodiči měli navíc po celou dobu trvání akce možnost soutěžit o upomínkové předměty s motivem EU a čokoládové euromince.

Dny Evropské inspirace navštívili i velvyslanec a vedoucí Delegace Evropské komise Ramiro Cibrián

V rámci celé akce se rozdalo přes dvě stě tisíc různých informačních letáků a jiných informačních materiálů. Akce v šestnácti prodejnách OBI za tři víkendy, kdy se konala, oslovila zhruba 50 tisíc lidí, pro informace ke stánku EU si přišlo téměř 15 tisíc občanů.

(twf)

Kde a jak se v Evropské unii rozhoduje?

Evropská rada vznikla jako jedna z posledních institucí EU. Jejími členy jsou hlavy států nebo premiéři vlád členských států a předseda Evropské komise. Schází se nejméně dvakrát ročně v různých místech, většinou v zemi, která v té době předsedá Radě EU. V rámci Evropské rady jsou činěna základní politická rozhodnutí, řešeny závažné politické problémy a určovány nové směry evropské integrace v rámci EU.

Rada ministrů

Velmi podobně zní také název další instituce. S Evropskou radou však nemůžeme zaměňovat Radu EU, neboli také **Radu ministrů**, kterou tvoří ministři vlád členských zemí. Scházejí se vždy podle projednávané problematiky; když se například jedná o zemědělství, zasedají v Bruselu ministři zemědělství. Rada představuje hlavní rozhodovací orgán EU, společně s Evropským parlamentem schvaluje komunitární legislativu. Radě EU předsedá vždy jedna členská země, a toto předsednictví se střídá vždy po půl roce. V současné době předsedá

dá Radě Řecko, od července si pak předsednické křeslo vymění s Itálií.

Typicky nadnárodní charakter má **Evropský parlament**. Je tvořen přímo volenými zástupci ze všech členských států a rozdělen podle politické (ne podle státní) příslušnosti. Považuje se za ochránce občanských zájmů a čím dál tím více se podílí na legislativní činnosti EU. Má také velmi širokou pravomoc při schvalování rozpočtu EU a schvaluje rovněž smlouvy o přistoupení nových členů.

Evropský parlament

Evropský parlament se schází v Bruselu, Lucemburku i Štrasburku.

Českou republiku by mělo v Evropském parlamentu zastupovat 24 poslanců a občané ČR se v případě vstupu ČR do EU v květnu příštího roku zúčastní již voleb do EP v roce 2004.

Zcela nezávislý, kolektivní orgán, který zastupuje zájmy EU, se nazývá **Evropská**

komise. Skládá se z 20 komisařů jmenovaných po dohodě mezi členskými státy. Celá Komise musí být ve funkci schválena Evropským parlamentem. Sídli v Bruselu a její úřednický aparát čítá kolem 16 000 zaměstnanců. Evropská komise podává legislativní návrhy a je jakýmsi strážcem práva EU.

Soudním orgánem EU je **Evropský soudní dvůr**, který byl v roce 1989 doplněn ještě o Soud první instance, který měl ulehčit ESD

Evropská komise

od náporu případů. ESD tvoří 15 nezávislých soudců a 9 generálních advokátů a zasedá v Lucemburku.

V rámci EU existují ještě další orgány jako je Evropská centrální banka, Evropská investiční banka a Evropský účetní dvůr. Radě EU a Evropské komisi pak v práci pomáhají poradní orgány: Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů.